

Han er et levende billede af en hel generation

Forfatteren Dan Turèll, der som 30-årig har udgivet knap 40 bøger, fortæller om egoflip, manglende blufærdighed, fin- og massekultur, syretrip og alverdens vampyrer

Af
Hanne Dam

Han er beat- og speed-generationens levende billede. En stærkt pulserende blanding af sort neglelak, glinsende sølv og grøn silke. Af »fede« syretrips, yoga og meditation. Af ømhed for det »almindelige« og trang til det ekstreme.

Dan Turèll er — for nu at blive i hans eget sprog — et særlig godt show. Han er Vangedes Karma Cowboy med ring i øret og karseklippet hoved. En »rejsende i sig selv« — en grådig forbruger af livet og en sensuel skildrer af det. Med Anders And og alverdens vampyrer på hjernen. Og med en dyb fascination af »universets mangfoldige mylder« i hjertet.

Der er gennemgående godt tryk på ved den røde IBM i Istedgade. Den 30-årige forfatter føler med kuglehovedet og har tilsyneladende lige så let ved at skrive som ved at ånde. Foreløbig er det blevet til knap 40 bøger. En velsmurt maskine, der kører af sted på autostraden med original, poetisk

kraft. Og med enestående intensitet i sproget. Som var han selv et langt digt.

En giver af sig selv

Nogen finder ham trættende i længden og beskylder ham for at være egoflipper. Men var Tove Ditlevsen ikke også det? Og var hun ikke elsket om nogen? »Hun gav, hvad hun havde. Og hun havde sig selv at gi'. Hvad kunne hun andet,« spørger han.

»Det har intet med egoflip at gøre. Der er bare tale om, at man i stedet for at foregive at vide besked om andre, indser, at man filtrerer gennem sine egne sanser. Når andre ikke gør det så åbenlyst, skyldes det blufærdighed. Den har jeg ikke. Og det beklager jeg ikke. Den var kun til gene.

Jeg bliver tit beskyldt for at være krukke, fordi jeg ikke er blufærdig. Men er blufærdighed ikke det mest krukke, vi har? Den bygger på en forestilling om, at der er noget, der er værd at

Fortættes næste side

Dan Turèll: »Er blufærdighed ikke det mest krukke, vi har.«

Foto: Geert Bardrum.

Dan Turéll og hans bøger

Fortsat fra forsiden

gemme og skjule. Og hvad skulle det være?

Under alle omstændigheder gælder det om at være, hvad man er. Det her — det er fuldstændig almindeligt for mig. Man har lov til at lege med sig selv. Og i øvrigt er der ingen, der er almindelige,« siger han.

Bogen om rolle og Vangede

Dan Turélls kendteste bog er »Vangede billeder«, som udkom på Gyldendal sidste år. (Nu er han gået over til Borgens forlag). Det er en erindringsbog, en kærlighedsreportage — en smuk og ustyrlig morsom miljøbeskrivelse af »Gentofte Vesterbro« — rabarberkvarteret med sprittere, slagsmål, motorcykelbander og vilde lørdage. »Gentofte Harlem« med rullemand, rensedame og diskussionscentrene, ismejeriet og Villys isbod. Stedet, hvor »mange store entertainere har mødt deres Waterloo ved sommerfesten... selv Frank Sinatra skulle ikke føle sig for sikker i Vangede.«

Turéll betragter selv Vangede-bogen som en politisk bog. »Fordi slagordet »Vangede ud af Gentofte« er en direkte flash back på »USA ud af Vietnam«. Og fordi den beskæftiger sig med folk, hvis historie aldrig bliver skrevet. Fordi den prøver at give de navn- og ansigtsløse et navn og et ansigt,« siger han og beklager, at mange af de ældre i Vangede har svært ved at få øje på kærligheden i skildringen. »Det er for nær på,« mener han.

Hvem er han?

Anmeldere og ideologikritikere har altid haft svært ved at få hold på Dan Turéll. Og han hjælper dem ikke på guld. Han vil ikke svare seriøst på seriøse spørgsmål og siger: »Der er en fuldstændig vanvittig bekendelses- og rubricerings-syge herhjemme, som jeg ikke føler trang til at deltage i.

Hvis jeg står for noget, er det for glæden ved at arbejde i varm miljøopbakning. Hidtil har folk af min slags, digtere, holdt sig til en indavlet form for finkultur. Mens vi, der fik sparket af Beatles og LSD-tiden, føler frihed til både at kunne lide

Gustav Winckler og Strindberg, Chuck Berry og Johnny Cash.

Jeg har den teori om forholdet mellem fin-, lav-, masse- og højkultur, at der altid er det samme bag facaderne. Når Romeo på balkonen sværger ved den gule måne til Julie, udtrykker han nøjagtig det samme, som når Gustav Winckler og Birthe Wilke kysser hinanden efter »Skibet skal sejle i nat«. Fordi der kun er de følelser. Og det er infamt fladpandet at hævde, at et udtryk på det ene eller andet niveau er det rigtige.

Poesi — det er det sprog, der virkelig foregår i os, mens vi taler et andet og lader som om, det er det virkelige. »Nå, nu skal vi te'ed igen,« siger vi om morgenen på jobbet. Og tænker noget helt andet. Jeg prøver at skrive, som jeg tænker. I billeder.

Vær synonym med det, du gør

Alle sprog er billedsprog. Også det vesteuropæiske bag det fjoller, vi siger. På japansk findes et ord, der hedder Li. Det betyder »Når tingene er sådan, som det er meningen, de skal være, for at bringe glæde«. Det vil sige, at japaneren, når han går hen ad gaden og har den helt rigtige fornemmelse af at gå hen ad gaden og synes, at asfalten danser under fødderne, og han føler sig oplagt til at synge »Whole lot of Shaking going on«, eller hvad japanere nu synger — at han så bare behøver at sige Li.

Jeg leder efter den indstilling, at man bliver synonym med det, man gør, er og gerne vil udføre. Og hvor man er fuldstændig færdig med litteraturteori og for den sags skyld politisk bevidsthed. I øvrigt er de ting, der får størst politisk betydning, ofte de ting, der mindst påberåber sig det.

Sproget er et vidunderligt legetøj, fordi det kan bruges til næsten hvad som helst. For mig er det at skrive en yoga at udvikle sin bevidsthed i. En bøn, et bad, en sang. En livsform som artistens — man investerer i sig selv som skuespilleren, der har valgt sig en livsvarig rolle. Men jeg benægter ikke, at jeg samtidig er forfatter, fordi det er den sociale kode, jeg kan leve under i praksis, som min konstitution er: uafhængig,

strefende og egenrådig.

Jeg har udviklet en teknik — nogle svar på mediets krav, som bl. a. er at stille sig totalt til mediets rådighed, når det gælder.

Det underholder mig naturligtvis også at skrive. Så går jeg ikke så meget på værtshus og bliver beskæmt og hænger på gadehjørnerne eller ligger og sprøjter og glør op i loftet...«

Om LSD og underbevidstheden

»Hvorfor jeg har taget LSD? Fordi det betød en chance for at trænge ned i arealer i sit eget hoved, hvor man ikke opholder sig til hverdag. Gennem LSD er man i stand til at foretage den operation at påføre sig selv skizofreni. Pludselig opdager du, at den fyldte, du har mellem fingrene, er en blæksprutte. Eller at gaden er fyldt med store slanger, der kryber op og ned ad husene. Hvis man har prøvet det en gang eller to, ved man mere om de monstre og spøgelser, der gemmer sig i underbevidstheden.

Jeg vil dog ikke direkte anbefale LSD til nogen. Jeg har ikke taget det i to år. Jeg har set for mange, der ikke kunne klare det, og der var ingen grund til at gøre det til en vane. Men jeg tror, det er meget brugbart i psykoterapeutisk sammenhæng,« siger han.

Anders And og vampyrerne

Blandt Dan Turélls mange nære venner er både Anders And og alverdens vampyrer. »Anders And er et medienummer — et modul, jeg kan hælde ethvert betydningssammenhæng, religion, filosofi eller praleri, i, for at vise, hvor vilkårligt alting er. Vampyrerne fascinerer mig derimod vanvittigt — denne desperate, melankolske »Lonesome-Night«-figur, der hele tiden leder efter det fundamentale — efter det, der gør det værd at være her.

Vampyreren findes i alle kulturkredse, så den må være et billede af underbevidstheden. Den afslører vor angst for de helt basale levevilkår, som f. eks. døden. Vi er ikke meget for at indrømme, at vi er uforgængelige. Jeg har aldrig været en ven af den vestlige måde at tænke på.«